

Sygnatura akt XII C 1302/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Poznań, dnia 23 stycznia 2018 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu XII Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSO Zofia Lehmann

Protokolant: Starszy sekretarz sądowy Elżbieta Witaszczyk

po rozpoznaniu w dniu 9 stycznia 2018 r. w Poznaniu na rozprawie sprawy z powództwa

L. O., przebywającego w Areszcie Śledczym w P., ul. (...), (...)-(...) P.

przeciwko Skarbowi Państwa reprezentowanemu przez Dyrektora Aresztu Śledczego w P., ul. (...), (...)-(...) P.

- odszkodowania z tytułu odpowiedzialności Skarbu Państwa za szkody wyrządzone przez funkcjonariuszy podległych Ministrowi Sprawiedliwości zakładów karnych

I. **Powództwo oddala.**

II. **Kosztami niniejszego postępowania obciąża powoda i w związku z tym:**

a. **utrzymuje zwolnienie powoda z obowiązku uiszczenia opłaty sądowej;**

b. **zasądza od niego na rzecz pozwanego kwotę 7.200,-zł z tytułu zwrotu poniesionego przez niego kosztu jego procesowego zastępstwa.**

SSO Zofia Lehmann

Sygn. akt **XIIC 1302/16**

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 11 lipca 2016 roku, który do Sądu Okręgowego w P. wpłynął w dniu 13 lipca 2016 roku działający samodzielnie powód **L. O.** skierował p-ko pozwanemu **Skarbowi Państwa** reprezentowanemu przez **Areszt Śledczy w P.** żądania:

-zasądzenia od niego na jego rzecz kwoty **100.000,- zł** z ustawowymi odsetkami liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty,

-zasądzenia od niego na jego rzecz zwrotu kosztów niniejszego postępowania,

nadto:

-nadania wyrokowi rygoru natychmiastowej wykonalności,

nadto:

-przeprowadzenia wskazanego przez niego dowodu w związku ze sprecyzowaną przez niego tezą,

nadto:

-zwolnienia go od wpisu zgodnie z wnioskiem.

Na tego poparcie podał:

-że w dniu 4 lipca 2016 roku zwrócił się do Dyrektora pozwanego z prośbą o wpisanie na listę odwiedzających go – jego kuzyna **R. N.**

-że z nieznanymi mu przyczyn tak się nie stało,

-że od 10 lat przebywa w areszcie i prawie nikt go nie odwiedza z przyczyn obiektywnych (choroba matki; opieka nad małoletnimi dziećmi jego siostr),

-że takie postępowanie pozwanego - polegające na pozbawieniu go kontaktów z członkami jego rodziny - nosi cechy nękania i nieludzkiego traktowania go,

-że w takim wypadku należy mu się odszkodowanie za szkody niematerialne (k. 1 akt).

Do pozwu dołączył on wniosek z dnia 11 lipca 2011 roku – ponownie wnosząc w nim o zwolnienie go od obowiązku uiszczenia wpisu sądowego i wszelkich kosztów tej sprawy motywując to jego trudną sytuacją materialną (k. 3 akt). Postanowieniem wydanym w tej sprawie w dniu 27 września 2016 roku – wniosek ten został uwzględniony (k. 19 akt).

Z zawiadomienia Prokuratury Generalnej Skarbu Państwa z 29 grudnia 2016 roku wynikało, iż przekazała ona niniejszą sprawę – w myśl **art. 8b ust. 4** ustawy z dnia 8 lipca 2005 roku o Prokuraturze Generalnej Skarbu Państwa – do prowadzenia Dyrektorowi pozwanego (k. 45 akt).

W reakcji na powyższe pozwany **Skarb Państwa** reprezentowany przez **Dyrektora Aresztu Śledczego w P.**, działając przez pełnomocnika w osobie jego pracownika w odpowiedzi na pozew z dnia 10 stycznia 2017 roku, która do Sądu Okręgowego w P. wpłynęła w dniu 13 stycznia 2017 roku – wniósł:

-o oddalenie powództwa powoda w całości,

-o zasądzenie od niego na jego rzecz zwrotu kosztów jego zastępstwa procesowego,

nadto:

-o przeprowadzenie zawnioskowanych przez niego dowodów w związku ze wskazanymi przez niego okolicznościami,

nadto:

-o przeprowadzenie rozprawy pod nieobecność jego lub jego pełnomocnika.

Zaprezentowane stanowisko poparł on argumentacją:

-że powód wielokrotnie przebywał u niego,

-że – wbrew jego twierdzeniom – przez cały czas miał zagwarantowany kontakt z członkami jego rodziny i innymi osobami,

-zarzucił mu brak podjęcia w tej sprawie aktywności dowodowej na poparcie jego twierdzeń,

-że nie bez znaczenia dla oceny jego żądań winno pozostawać to, za jakie przestępstwa został on skazany i do jakiej grupy kwalifikacyjnej w aspekcie jego pobytów w aresztach śledczych i zakładach karnych został zakwalifikowany,

- zaprzeczył temu, jakoby złożył on oficjalny wniosek o wpisanie na listę widzeń **R. N.**,
- podkreślił jego znajomość procedur z tym związanych,
- przedstawił czynności podejmowane przez pozwanego w związku z rozpatrywanym w tej sprawie jego wnioskiem,
- zaprzeczył temu, jakoby jego działania w tej i w innych płaszczyznach naruszały prawo, w tym dobra osobiste powoda (k. 48 – 54 akt).

W procesowych pismach:

- powód: z dnia 23 stycznia 2017 roku, które do Sądu Okręgowego w P. wpłynęło w dniu 25 stycznia 2017 roku (k. 89 akt), 2 lutego 2017 roku, które do Sądu Okręgowego w P. wpłynęło w dniu 10 lutego 2017 roku (k. 96 akt)
- pozwany: z dnia 15 lutego 2017 roku, które do Sądu Okręgowego w P. wpłynęło w dniu 16 lutego 2017 roku (k. 101 – 102 akt), z 14 grudnia 2017 roku, które do Sądu Okręgowego w P. wpłynęło tego samego dnia (k. 154 – 156 akt)

strony podtrzymywały swoje racje, składały wnioski dowodowe, ustosunkowywały się do twierdzeń przeciwnika.

Na rozprawie w dniu 6 grudnia 2017 roku powód (k. 145 – 146 akt), a na rozprawie w dniu 9 stycznia 2018 roku pozwany (k.181 akt) – podtrzymali swoje stanowiska.

Ustalenia stanu faktycznego:

I. Powód **L. O.** od wielu lat odbywa kary pozbawienia wolności – od 2006 roku zapadło p-ko niemu 8 wyroków skazujących; od przeszło 10 lat przebywa w zakładach karnych i aresztach śledczych; w tym kilkakrotnie u pozwanego, także w czasie związanym z tym postępowaniem tj. od 29 czerwca 2016 roku do 26 września 2016 roku (k. 62 – 68, 73 - 78 akt, zeznania powoda).

-W dacie 27 listopada 2009 roku Komisja Penitencjarna w Areszcie Śledczym W. – M. zakwalifikowała go do osadzonych stwarzających poważne zagrożenie społeczne i poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu; kolejne Komisje Penitencjarne utrzymywały decyzje o zaliczeniu go do tej grupy podkwalifikacyjnej (k. 69 – 70 akt). Konsekwencją tego jest umieszczanie go w oddziałach typu zamkniętego wg ścisłej procedury, w ściśle określonych warunkach zapewniających wzmożone bezpieczeństwo w powyższym zakresie. U pozwanego we wskazanym czasie przebywał on na tego typu oddziale o oznaczeniu A/V, w celi o numerze 7 (k. 56 – 58, 157 - 159 akt).

-W czasie jego pobytów w powyższych jednostkach organizacyjnych wielokrotnie korzystał on z tzw. widzeń – spotkania te dotyczyły zarówno osób z kręgu jego rodziny, jak i spoza niego (k. 73 – 79 akt).

II. Wpisanie na listę osób odwiedzających osoby pozbawione wolności nie będących członkami rodziny, przysposobionymi i jego małżonkami czy pozostającymi we faktycznym pożyciu poprzedzone być musi uzyskaniem zgody ze strony dyrektora danego ośrodka; ta zaś złożeniem przez osadzonego wniosku pozwalającego na weryfikację takiej osoby.

-U pozwanego regulacja tego dotycząca znajduje odzwierciedlenie w zarządzeniu jego **Dyrektora** oznaczonego numerem (...) z 30 czerwca 2015 roku w sprawie...porządku wewnętrznego dla tymczasowo aresztowanych, skazanych i ukaranych w oddziale penitencjarnym ...i wyznaczonym oddziale dla osadzonych stwarzających poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa aresztu – w oddziale A/V...- załącznikiem do niego jest porządek wewnętrzny dla...(k. 160 – 169 akt).

1. Roszczenie powoda skierowane w tej sprawie p – ko pozwanemu zasadza się na nie umieszczeniu na takiej liście jego ww kuzyna z nieznanymi mu przyczyn. Tymczasem doszło do tego wyłącznie z uwagi na nie złożenie przez niego opisanego wniosku, w następstwie czego brak było podstaw do wydania w tym aspekcie takiej czy innej decyzji.

Przedłożone przez niego pismo z 4 lipca 2016 roku nie mogło zmienić tego poglądu, skoro nie zawiera żadnej informacji o jego formalnym przyjęciu, a jedynie napis odpis; jest też tylko kserokopią (k. 97 akt). Na tym tle:

-W związku z jego skargą toczyło się przed Sądem Okręgowym w P., V Wydziałem Penitencjarnym – postępowanie w sprawie o sygn. akt V PEN (...), w trakcie którego stwierdzono brak złożenia przez niego ww wniosku (k. 28 akt SO w P. o sygn. PEN (...); k 98 akt).

-Wskutek zawiadomienia przez powoda Prokuratury Rejonowej P. w P. o możliwości popełnienia przestępstwa niedopełnienia obowiązków służbowych przez pracowników pozwanego poprzez nie nadanie dalszego biegu jego wnioskowi o wpisanie na ową listę widzeń ww toczyło się przed nią postępowanie o sygn. akt PR 1 Ds. (...).2016 – zakończone postanowieniem z dnia 12 grudnia 2016 roku utrzymującym w mocy postanowienie z dnia 16 września 2016 roku o odmowie wszczęcia śledztwa w kontekście z powyższym (k. 65 – 66 akt PR P. w P. o sygn. PR 1 Ds (...).2016).

-Powód złożył także skargę na powyższe do Centralnego Zarządu Służby Więziennej w P., która z takich samych przyczyn nie została uwzględniona (k. 5 – 12 akt PR P. S. w P. o sygn. akt j.w.).

-Nie przyniosła mu powodzenia także skarga na tym tle złożona przez niego do Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej w P. (k. 80 – 82 akt).

Naprowadzony stan faktyczny znalazł oparcie w treści:

-dokumentów zawartych w aktach Sądu Okręgowego w P. o sygn. akt PEN (...)

-dokumentów zawartych w aktach Prokuratury Rejonowej P. w P. o sygn. akt PR 1 Ds. (...)

-dokumentów z k. 56 – 79, 157 – 159, 172 - 173 (dokumenty odzwierciedlające pobyty powoda u pozwanego, jego kwalifikacje oraz spotkania z odwiedzającymi go), 80 – 82 (odpowiedź na skargi powoda), 83 (skarga powoda), 97 (pismo powoda), 160 – 169 (zarządzenie Dyrektora pozwanego),

-zeznań świadka M. W. z k. 145,

-zeznań powoda z k. 145 – 146 akt.

Analiza i ocena zgromadzonego w tej sprawie materiału dowodowego:

W jego skład weszły dokumenty i o zarówno o charakterze urzędowym, jak i o charakterze prywatnym, zeznania świadka oraz zeznania powoda.

A. O dokumentach urzędowych ustawodawca wypowiada się w normie art. **244 k.p.c.** stanowiąc, że...sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone...(par.1), co odpowiednio stosuje się do...sporządzonych przez organizacje zawodowe, samorządowe, spółdzielcze i inne organy pozarządowe w zakresie zleconych im przez ustawę spraw z dziedziny administracji publicznej...(par.2) – w niniejszej sprawie były nimi orzeczenia sądowe; decyzje pozwanego.

-Z kolei art. **245 k.p.c.** postanawia, że...dokument prywatny stanowi dowód tego, że osoba, która go podpisała złożyła zawarte w nim oświadczenie...- objęły one pozostałe zaliczone wyżej w poczet dowodów.

Warunki zaprzeczenia ich prawdziwości określone zostały odpowiednio w normach art. **252 k.p.c.** i art. **253 k.p.c.** – żadna ze stron przy udziale art. **232 k.p.c.** z tego nie skorzystała; brak też było potrzeby wszczynania takiej inicjatywy z urzędu.

B. W roli świadka wystąpił w przebiegu tej sprawy – z inicjatywy pozwanego - **M. W.** zatrudniony przez niego w charakterze wychowawcy. Fakt ten mógłby nasunąć sugestię, że w związku z tym jest on bardziej zainteresowany jej wynikiem na jego korzyść, a nie na korzyść powoda – co w konsekwencji mogłoby przełożyć się na wartość jego zeznań. Ich lektura, jednak, nie doprowadziła do takiego wniosku – to, co powiedział ograniczyło się, bowiem, do przedstawienia przez niego procedury zgłaszania przez osadzonych kandydatów do listy ich widzeń bez konkretyzacji tego w odniesieniu do powoda i jego kuzyna **R. N.**. Jednocześnie nie zaprzeczył on temu, iż na dokumencie z 9 sierpnia 2016 roku (k. 27 akt PR P.) widnieje jego podpis nie pamiętając jednak tego okoliczności. W tym świetle jego wiarygodność ocenić należało pozytywnie – poza tym znalazły one oparcie w zgromadzonych w tym procesie dokumentach dotyczących tych faktów.

C. Dowód z przesłuchania stron w trybie **art. 304 k.p.c.** ograniczony został do przesłuchania powoda. Ocena wiarygodności jego zeznań sprowadzała się do obdarzenia zaufaniem jego twierdzeń odzwierciedlających w/ przedstawiony stan faktyczny tej sprawy w obszarze dotyczącym jego pobytów u pozwanego oraz jego kwalifikacji do określonych grup osadzonych u niego. Był on niesporny i znalazł pełne oparcie we wskazanych dokumentach. Odmienny stosunek zaprezentować należało – natomiast - do jego zeznań w tej części, w której skarżył się na to, jakoby doznał on szkody niemajątkowej (krzywdy) przejawiającej się w szeroko rozumianym jego psychicznym dyskomforcie z powodu rzekomego utrudniania mu przez pozwanego kontaktów z osobami mu bliskimi – w ani jednym, bowiem, fragmencie zgromadzonego w tej sprawie materiału dowodowego nie znalazły one potwierdzenia stanowiąc jedynie jego subiektywizmy dyktowane jego stanowiskiem w tej sprawie i chęcią osiągnięcia jego celu.

Zważeniu podległo, co następuje:

Powództwo powoda nie zasługiwało na uwzględnienie – tezę taką należało uznać za udowodnioną w świetle oceny i analizy zebranego w tej sprawie materiału dowodowego, przedstawionego rozumowania oraz przywołanych unormowań prawnych.

A. Zgodnie z treścią **art. 7** Konstytucji RP organy władzy publicznej działają na podstawie i w granicach prawa – konsekwencją tego jest wynikający z jej **art. 77 ust.1** obowiązek naprawienia szkody wyrządzonej ich postępowaniem niezgodnym z tym. Na gruncie prawa cywilnego jego konkretyzację stanowi unormowanie **art. 417 par. 1 k.c.**, w myśl, którego...za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działanie lub zaniechanie przy wykonywaniu władzy publicznej ponosi odpowiedzialność Skarb Państwa lub jednostka samorządu terytorialnego lub inna osoba prawna wykonująca tę władzę z mocy prawa...(imperium). Jest to najogólniejsza definicja jej deliktu – odrywająca wskazany obowiązek odszkodowawczy od winy sprawy szkody i określająca przesłanki odpowiedzialności za czyn niedozwolony.

1. Rozważając jej przedmiotowy aspekt podkreślić należało, że przywołany przepis dotyczy wszelkich źródeł szkody będących następstwem aktów władczych wynikających z różnorodnych stosunków publicznoprawnych istniejących między państwem, a jednostką z pominięciem wyłączonych do odrębnych unormowań tj. przewidzianych **par. 1 art. 417 (1)** (wydanie aktu normatywnego); przewidzianego jego **par. 2** (wydanie prawomocnego orzeczenia; wydanie ostatecznej decyzji); jego **par. 3 i 4** (bezczywność) oraz **art. 421 k.c.** (regulacja w przepisach szczególnych).

2. Z kolei podmiotowy jej zakres – nie określony wprost we wskazanym **art. 77 ust. 1** Konstytucji RP – określony został strukturalnie w rozważanym przepisie wskazując w nim m. in. Skarb Państwa jako odpowiedzialnego z tego tytułu oraz krąg osób uprawnionych do roszczenia odszkodowawczego zawierając w nim także osoby fizyczne.

-W świetle powyższego wskazywane przez powoda strony tego postępowania kryteria te spełniły.

3. Przesłanką powstania analizowanej odpowiedzialności nie jest każdy akt władczy – ale działanie, bądź zaniechanie niezgodne z prawem; rozumienie tego i to zarówno na gruncie Konstytucji RP, jak i powyższej regulacji kodeksowej odsyła, więc, do bezprawności. Jej ustalenie czy rekonstrukcja następować musi, więc, każdorazowo na bazie określonych norm regulujących dany stosunek prawny – przy uwzględnieniu możliwości posłużenia się przez

nie klauzulami generalnymi czy odesłaniem do norm etycznych, moralnych, standardów zawodowych, reguł obyczajowych; co przesądza o konieczności wzięcia tych kryteriów pod uwagę przy ocenie każdej konkretnej sytuacji.

-Biorąc pod uwagę, że w zgodzie z regułą dowodową zawartą w **art. 6 k.c.** na poszkodowanym ciąży konieczność udowodnienia naruszenia na jego niekorzyść prawa przy wykonywaniu władzy publicznej – w niniejszym procesie należało dojść do wniosku, że analiza i ocena materiału dowodowego zgromadzonego w jego przebiegu nie dała podstaw do zbudowania przekonania o tym, by powód temu zadośćuczynił. Poza granicami zastrzeżeń pozostawało, bowiem, że działania pozwanego podjęte wobec niego w eksponowanej przez niego procedurze wpisów na listę widzeń mieściły się w granicach porządku prawnego, skoro opierały się o ustanowione przez ustawodawcę procedury.

-Prawdą jest, że unormowania **art. 102 pkt. k.k.w.**; **art. 105 par. k.k.w.**; **art. 105a par. 4 k.k.w.** i **art. 115 par. 11 k.k.w.** statuują obowiązek umożliwienia skazanym i odbywającym karę pozbawienia wolności utrzymywanie więzi w pierwszej kolejności z członkami ich rodzin i osobami dla nich bliskimi; przez które rozumie się małżonków, wstępnych, zstępnych, rodzeństwo, powinowatych w tej samej linii lub stopniu, osoby pozostającą w stosunku przysposobienia i ich małżonków, osoby pozostająca we wspólnym pożyciu. Nie wyklucza to możliwości spotkań z osobami spoza tego kręgu – obwarowane jest to, jednak, wyrażeniem na to zgody przez dyrektora danego zakładu karnego czy aresztu śledczego. Zgoda jego z kolei determinowana jest unormowaniem **art. 13 ust. 2 pkt. 2** ustawy z dnia 9 kwietnia 2010 roku o służbie więziennej nakazującej mu podejmowanie decyzji w tym aspekcie z uwzględnieniem konieczności zapewnienia bezpieczeństwa i porządku w podległej mu jednostce organizacyjnej. W praktyce nakazuje to przeprowadzenie przez niego – według tych kryteriów - procesu jej weryfikacji; w ścisłym kontekście z tym **Dyrektor Aresztu Śledczego w P.** wydał zarządzenie o numerze (...) z dnia 30 czerwca 2015 roku...w sprawie porządku wewnętrznego dla tymczasowo aresztowanych, skazanych i ukaranych...; załącznikiem do niego jest...porządek wewnętrzny dla tymczasowo aresztowanych, skazanych i ukaranych...w oddziale penitencjarnym i Aresztu Śledczego w P. wraz z wyznaczonym oddziałem dla osadzonych stwarzających poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa aresztu w oddziale A/V... o treści znanej powodowi. Odnosząc te uwagi do naprowadzonego stanu faktycznego tej sprawy wprost dochodzi się do konkluzji braku istnienia po stronie pozwanego rozpatrywanego deliktu. Badanie dokumentów z tego zakresu dotyczących powoda jednoznacznie wskazało, że na ww liście z nim związanej znajduje się wiele osób z obu ww kręgów (siostry, mama, ciocia, koleżanki, kuzyni, kuzynki).

-Precyzując swoje roszczenie objęte tym postępowaniem – powód koncentrował się na nie umieszczeniu przez pozwanego na owej liście jego ww kuzyna powołując się na nieznaną mu tego przyczynę. Tymczasem – wynikało to wyłącznie z tego, że nie spełnił on wymogu złożenia do jego **Dyrektora** stosownego (w ramach w/przedstawionych warunków) wniosku pozwalającego na jego weryfikację. Przeciwnie jego twierdzenie nie znalazło oparcie w ani jednym fragmencie zebranego w tej sprawie materiału dowodowego. Wzmocnieniem tego poglądu był fakt porażek jego skarg na to – przewidzianych **art. 7 k.k.w.** oraz rozporządzeniem Ministra Sprawiedliwości z 13 sierpnia 2003 roku w sprawie sposobów załatwiania wniosków, skarg i prośb osadzonych w zakładach karnych i aresztach śledczych (w tym trybie złożył on skargę do Centralnego Zarządu Służby Więziennej); rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 26 sierpnia 2003 roku w sprawie sposobu, zakresu i trybu sprawowania nadzoru penitencjarnego, w myśl którego nadzór nad legalnością i prawidłowością wykonywania kar pozbawienia wolności, a także kar porządkowych i środków przymusu skutkujących pozbawieniem wolności sprawuje sędzia penitencjarny.

4. Kolejną przesłanką, wykazanie której zawiera się w sferze poszkodowanego jest doznanie przez niego szkody. W cyt. **art. 417 par. 1 k.c.** pojęcie to nie zostało ani zdefiniowane, ani ograniczone – jej wykładnia, więc prowadzi do rozumienia szerokiego jej zakresu obejmującego nie tylko wszelki uszczerbek majątkowy wynikły z bezprawnego działania lub zaniechania przy wykonywaniu władzy publicznej, lecz i krzywdę pozostająca w adekwatnym przyczynowym związku z takim zdarzeniem. Przełożenie tych uwag na realia tego sporu, w szczególności w aspekcie zgromadzonego w nim materiału determinowało następujące okoliczności:

-Powód w pismach złożonych przez niego w tej sprawie - w motywacji swojego żądania na plan pierwszy wysuwał doznane przez siebie cierpienia moralne polegające na jego nękanii i nieludzkim traktowaniu,

-Przedstawiona w wyższej partii tego uzasadnienia analiza i ocena wskazanego materiału, jaki znalazł się w niniejszej sprawie nie dała asumptu do uznania, że tak się stało.

a. Z żadnego jego momentu nie można było odczytać, także z zeznań powoda, by jego materialna w konsekwencji powyższego sytuacja doznała jakiegokolwiek uszczerbku; by powstały po jego stronie jakiegokolwiek zobowiązania finansowe; by ktokolwiek domagał się od niego jakichkolwiek roszczeń tego rodzaju.

b. Taki sam stosunek zaprezentować należało do rzekomego doznania przez niego uszczerbku niemajątkowego tj. krzywdy – wszelkie w/opisane jego skargi okazały się gołosłowne i bez pokrycia; nie udźwignął on ciężaru ich udowodnienia. Nie zostały one poparte żadnymi zeznaniami, dokumentami czy innymi środkami. Trudno było uwierzyć w to, że rozważana sytuacja miała wpływ na jego ww uczucia, skoro przebywał tam od dłuższego czasu; skoro na liście odwiedzających go było i jest wiele osób – nie mogła, więc, przesądzić o tym jedna osoba. Jeśli, jednak, była ona dla niego tak ważna – nic nie stało na przeszkodzie temu, by dochował on adekwatnych procedur – tylko marginesowej uwagi wymaga, że w Areszcie Śledczym w P. T. wpisano go na tą listę.

d. Wskazane przyjęcie braku zrealizowania się ww przesłanek wytrąciło konieczność podjęcia rozważań dotyczących istnienia normalnego związku przyczynowego między nimi.

B. Norma **art. 417 (2) k.c.** ustanawia, że...jeżeli przez zgodne z prawem wykonywanie władzy publicznej została wyrządzona szkoda na osobie, poszkodowany może żądać całkowitego lub częściowego jej naprawienia oraz zadośćuczynienia pieniężnego za doznana krzywdę, gdy okoliczności, a zwłaszcza niezdolność poszkodowanego do pracy lub jego ciężkie położenie materialne wskazują, że wymagają tego względy słuszności...Regulacja ta - nawiązując do zasady słuszności - uwzględnia przyjętą w dacie 18 września 1984 roku przez Komitet Rady Europy w Rekomendacji o numerze (...) w sprawie odpowiedzialności władzy publicznej regułę zakładającą możliwość przyznania odszkodowania czy zadośćuczynienia także wtedy, gdy nie można postawić jej zarzutu nielegalności, a przemawia za tym interes ogólny, wyjątkowy charakter szkody, ograniczona liczba poszkodowanych (por. wyrok SA w Gdańsku z 24 sierpnia 1999 roku, I ACa 410/99, OSA 2002, nr 2 p. 7).

-Zastosowanie tego unormowania ma charakter wyjątkowy i uzależniony od konkretnych okoliczności danego przypadku – poza granicami zastrzeżeń pozostaje, że powstała w takich realiach szkoda stawiać musi poszkodowanego w rażąco trudnej sytuacji życiowej czy to w obszarze majątkowym czy to w obszarze zdrowotnym utrudniającej mu w znaczący sposób prowadzenie egzystencji. Przeniesienie tego na grunt niniejszej sprawie oczywiście nie prowadziło do wniosku, by mogło mieć odniesienie do powoda.

C. K. działana bezprawnym funkcjonowaniem władzy publicznej podlega rygorom zadośćuczynienia pieniężnego według zasad przyjętych w **art. 445 k.c.** i **art. 448 k.c.** (por. wyrok SN z 2 października 2007 roku, II CSK 269/07, MoP 2007, nr 21).

1. W niniejszej sprawie – po lekturze pism i zeznań powoda - należało dojść do wniosku, że jego roszczenie w nim zgłoszone wymagało rozpatrzenia w kryteriach drugiego z przywołanych przepisów w powiązaniu z **art. 23 k.c.** i **art. 24 k.c.**

-Na obecnym etapie rozwoju cywilizacyjnego szczególną rolę w prawie cywilnym zajmuje ochrona dóbr osobistych - przede wszystkim człowieka, ale także i innych podmiotów tego prawa. Pojawiające się na gruncie doktryny kontrowersje dotyczące pojęcia tego dobra oraz konstrukcji jego ochrony aktualnie kładą nacisk na zastosowanie do nich kategorii obiektywnych – dlatego też określa się je jako wartości o charakterze niemajątkowym, ściśle związane z osobą ludzką, decydujące o jej bycie, pozycji w społeczeństwie, a będące wyrazem jej odrębności psychicznej, fizycznej oraz możliwości twórczych uznane powszechnie w społeczeństwie i akceptowane przez dany system prawny (por. wyrok SN z 10 czerwca 1997 roku, II CR 187/77, niepubl.). Wyrazem tego jest unormowanie z **art. 23 k.c.** stanowiące, że...dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna,

wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach...Ewolucja orzecznictwa w tym zakresie doprowadziła do przyjęcia powszechnego poglądu, że nie jest to zakres zamknięty – poszerzając podlegające tej ochronie dobra adekwatnie do rozwoju społecznego i różnych innych sfer życia (por. np. wyrok SN z 25 września 1972 roku, II CR 353/72, OSN 1973 nr 6 p. 109; wyrok SN z 25 maja 1975 roku, II CR 193/75, OSPIKA 2003, nr 1 p. 5; wyrok SN z 30 października 2003, IV CK 149/02 niepubl., wyrok SA w Warszawie z 7 kwietnia 2004 roku, I ACa 918/03, OSA 2003, nr 10, p. 34).

-Konstrukcja ochrony tych dóbr zawarta została w treści normy **art. 24 k.c.** zezwalając...temu czyje dobro osobiste zostało zagrożone cudzym działaniem na żądanie jego zaniechania, chyba, że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać od osoby, która się tego dopuściła, by dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia tego skutków, w szczególności, ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on także żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny...(**par 1**), a...jeśli skutek naruszenia tego dobra została mu wyrządzona szkoda majątkowa może żądać jej naprawienia na zasadach ogólnych...(**par. 2**).

a. Przyjmuje się przy tym, że pierwsza z nich rozpatrywana winna być na płaszczyźnie faktycznej przy zastosowaniu przeciętnych reakcji w społeczeństwie mogących doprowadzić do negatywnych odczuć po stronie poszkodowanego – wyrażeniu, więc, ulegają w takich realiach cechujące się nadwrażliwością lub determinowane czynnikami uniemożliwiającymi racjonalne postrzeganie zachowania innych podmiotów (por. wyrok SN z 26 października 2001 roku, V CKN 195/01, niepubl.; wyrok SN z 5 kwietnia 2002 roku II CKA 953/00, niepubl.; wyrok SN z 23 maja 2002 roku, IV CKN 11076/00, niepubl.).

-Przenosząc te uwagi na naprowadzony wyżej stan faktyczny zbudować należało konkluzję o braku podstaw do przyjęcia, by w wyniku działania pozwanego doszło do naruszenia ww dóbr w odniesieniu do powoda – przemówiło za tym kilka okoliczności:

2. Przede wszystkim jego twierdzenia nie uczyniły zadość wymogom wynikającym z treści **art. 6 k.c.** nakazującym udowodnienie okoliczności skutkujących wyprowadzaniem zasadności zgłoszonego roszczenia. Poza, bowiem, przedstawieniem wskazanych pism z w/opisaną narracją i własnych wypowiedzi nie zainicjował on żadnej aktywności wykazującej, że rzeczywiście doznał uszczerbku w tym obszarze – w tym, by było to wynikiem powyższego. Nie sposób było uznać za udowodnionych, o czym była już mowa w wyższej partii tego uzasadnienia, jego twierdzeń o rzekomych ujemnych następstwach w jego psychice (zdrowie).

. **b.** Analiza zgromadzonego w tej sprawie materiału nie doprowadziła też do uznania, by i druga z nich się spełniła.

-Zastanawiając się nad rozumieniem bezprawności należało zwrócić uwagę na to, że powszechnie przyjmuje się jej traktowanie w kategoriach obiektywnej kwalifikacji danego czynu z punktu widzenia jego zgodności z ustawą i zasadami współżycia społecznego. Dlatego też dla udzielenia rozważanej ochrony nie jest konieczne wykazywanie winy sprawcy naruszającego wskazane dobra czy zagrażającego naruszeniem ich, ale pozytywna ocena wadliwości zachowania w kwalifikacjach szeroko rozumianego porządku prawnego oraz reguł postępowania obowiązujących w danym społeczeństwie (por. wyrok SN z 19 lipca 1982 roku, I CR 225/82; niepubl; wyrok SN z 25 października 1982 roku I CR 239/82, niepubl.). Z kolei obalenie jej domniemania zachodzi w warunkach działania w oparciu o przepisy prawa, zasady współżycia społecznego, zgodę pozwanego czy w wykonywaniu prawa podmiotowego(por. wyrok SN z 4 czerwca 2003 roku, I CKN 480/01; niepubl.). W tym miejscu powołać się należało na przedstawiony już wywód dotyczący braku bezprawności w działaniu pozwanego przy wykonywaniu władzy publicznej.

4. Powód zgłosił mu roszczenia o zapłatę na jego rzecz określonej sumy pieniężnej. Jak wynika z przewidującej taką możliwość normy **art. 24 par. 1 k.c.** - mówiącej, że następuje to...na zasadach przewidzianych w kodeksie...- odpowiada temu norma wynikająca z **art. 448 k.c** redagująca tego warunki. Mówią one o każdym przypadku naruszenia osobistego dobra kwalifikowanego jako czyn niedozwolony.

-Toczące się spory w doktrynie dotyczące podstawy odpowiedzialności z powyższego tytułu w kontekście z odpowiedzialnością zasadzającą się na gruncie przepisu **art. 445 k.c.** doprowadziły do konkluzji, iż wspomniany przepis może mieć zastosowanie wyłącznie w warunkach zawinionego naruszenia dóbr osobistych; choć istnieją i poglądy przewidujące ją na zasadzie ryzyka i słuszności przy udziale unormowań **art. 415 k.c.** i **art. 430 k.c.** (por. wyrok SN z 12 grudnia 2002 roku, V CKN, OSN 2004, nr 4, p. 53).

-Biorąc pod uwagę treść przepisu **art. 415 k.c.** – doktryna polska ustanawia, że wina składa się z dwu elementów: obiektywnego czyli bezprawności zachowania oraz subiektywnego zakładających podstawy do postawienia zarzutu z punktu widzenia powinności i możliwości przewidywania szkody oraz przeciwdziałania jej wystąpieniu. W wyższej partii tego uzasadnienia uznano, że zachowanie pozwanego wobec powoda wyłamało się spod pierwszego z tych elementów.

(punkt **I** wydanego w tej sprawie wyroku)

Koszty niniejszego postępowania:

W ich skład w tej sprawie weszła opłata sądowa (**5.000,-zł**) oraz koszt procesowego zastępstwa pozwanego (**7.200,-zł**) – zgodnie z wynikiem tego procesu obciążono nimi powoda. Prawnym wsparciem rozstrzygnięcia o nich były normy **art. 108 par. 1 k.p.c.**, **art. 98 par. 1 i par. 3 k.p.c.**; unormowania ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

(punkt **II** wydanego w tej sprawie wyroku)

(-) Zofia lehmann

Z. Notować

Odpis wyroku doręczyć proszę:

-powodowi plus pouczenie

Proszę przedłożyć za 14 dni

Pn. 22/02/2018 Zofia Lehmann